THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST - Telephones: TRinity 6830-6831
NATHAN FRIEDLAND, President.
Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913.
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

כוליגאנעם און לאניק

יעדער אידען־פרעסער מאכט זיך מער ווי לעכערליך, ווען ער ווענדט זיך צו לאניק, צו רעכטפערטיגען זיין שנאה צו אידען. אפילו די דייטשען, וואו עס געפינט זיך די וויגעלע פון דעם אזוי־גערופענעם "וויסענשאפטליכען אנטיסעמיטיזם", האט זיך מער ווי איין מאל צום נארען געמאכט ווי זי האט זיך מיט דעם באנוצט.

די זועלט קען בלויז פארשטעהן א פאנראמשטשיק, ווי ער איז, אהן חכמות, און אהן וויסענשאפטליכע אונטערשלאקען, פונקט אזוי ווי עס איז געווען דער אמאליגער רוסישער קאצאפ. קיים אבער נעמט דער כוליגאן לאניק צו הילף, און פרובירט בארעכטיגען זיין כוליגאנסטווא, דערזעהט די וועלט אויך זיין אידיאטישקייט.

אדאלף היטלער, דער פירער פון די דייטשע 'נאצים', איז ארויסגעקומען עפענטליך מיט אן עצה צו ענגלאנד. ער ראט ענגלאנד, זי זאל זיך היטען פון דער אידישער געפאר, ווייל קוים וועט זי זיך ניט היטען, וועט זי זיך פאר'סמ'ען פון דעם אידישען גיפט.

"דער וואס עסט פון דעם אידישען סם, מוז שטארבען פון דעם, זאגט היטלער אין זיין עצה צו ענגלאנד, און ער זאגט ווייטער:

"די דייטשען קענען פירען זייער לאנד אהן דער אריינמישונג פון אן "אריענטאלישער ציגייניער באנדע". אזוי שגעל ווי די אידען באזעצען זיך אין וועלכען עס איז לאנד, שטארבען זיי צו אינטעלעקטועלער באהערשונג. דערפאר זענען טאקע די דייטשע אויסוועדזיטעטען איבערפולט מיט אידען, מ'ט'ן רעזולטאט, אז דער דייטשער אינטעלעקטועלער לעבען איז באשפרינ־קעלט מיט אידישע אנזיכטען".

וואס־זשע וויל היטלער טאן?

ער אפעלירט צו אלע נאציאנען פון מערב אייראפא צו פארניכטען דעם אידישען איינפלוס. אום דאס צו דערגרייכען, זאגט דער גרויסער חכם, איז ניט דורכאויס נויטיג קיין אינטיוויזאלער פאגראם אויף אידען. מען דארף זיי בלויז פארטרייבען אין די ווינקעלאך און זיי וועלען דארטען אליין אויסשטארבען.

אם דאס הייסט אייזערנע לאניק. היטלער'ס לאניק, מיט וועלכער ער וויל איבערצייגען קודם כל ענגלאנד, און דערנאך אלע איבעריגע נאציאנען פון מערב אייראפא, פטור צו ווערען פון דער אידישער געפאר.

קוועטשט דאך עפעס היטלער'ן. איז ער דאך גאר פלוצלונג ניט געווארען אזא גוטער פריינט צו ענגלאנד. עס לאזט זיך דאך ניט גלויבען, אז היטלער האט שוין אזוי גיך פארגעסען דעם באריומט־געוואר־נעגעס מלחמה־צייט זאץ אין דייטשלאנד: "גאט שטראף ענגלאנד".

דער "לאגישער" היטלער האט עפעס אנדערש אין זינען.

אן אונטערזוכונג אין דייטשלאנד האט באוויזען, אז זייט סעפטעמבער 1930, האבען אידישע געשעפטסלייט און פריוואטע מענשען ארויסגעצויגען זעכליך דעפאנירט געוואָרען אין ענגלישע באנק־הייזער און דאס האט פיעל געהאלפען צו פארשנעלערען דעם דייטשען פינאנציעלען צוזאמענברוך.

פארוואס האבען דאס די אידען געטאן?

אין דער צייט פון די רייכסטאג וואהלען אין דייטשלאנד, לעצטעס יאר, האט היטלער פייערליך אנאנסירט פון דער "נאצים" פלאטפארמע, אז די ערשטע זאך וואס ער וועט טאן, אויב זיין פארטיי וועט זיין זיגעדריך אין די וואהלען, איז ארויסטרייבען אלע אידען פון דייטשלאנד.

אין סעפטעמבער, 1930, ווען די היטלעריסטען האבען טאקע געהאט א זיעג, כאטש ניט קיין פאלשטענדיגען, האבען זיך די אידען באמת דער־שראקען. די היטלעריסטען זענען דאך א מאכט געווארען, זיי האבען מיליאנען שטימען באקומען, האבען די אידען אנגעהויבען צו ראטעווען וואס זיי האבען געקענט.

די היטלעריסטען האבען דאך געפייערט זייער וואהלען זיעג מיט ברעכען אידישע שויבען. האבען די אידען געשיקט זייער געלט נאך ענג־לאנד.

וויל היטלער אויסלאזען זיין גרימצארן צו די אידען, פארוואס שרייען זיי ווען מען שלאגט זיי, ווי וואגען זיי עס, טראגט ער אונטער א מסירה'לע אויף די אידען צו ענגלאנד.

אם דאס הייסט פארלוירען דעם קאפ.

ליט היטלער'ס לאניק האט ענגלאנד נעדארפט ארויסווארפען דאס אידישע געלט פון דער באנק אף ענגלאנד, און די אידען ארויסטרייבען פון לאנד. דאס זעלבע זאל טאן מערב אייראפא. אין אמעריקע לאזט מען דאך די אידען אין גאנצען ניט ארויין. וועלען זיי מיזען קומען אין דייטשלאנד, און דאן וועט ער, היטלער, מיט זיי טאן וואס זיין הארץ וועט גלוסטען.

אויסגעהאלטען ביז גאר. די וועלט דארף אים נאר וועלען פאלגען.

דער שימל פון דער אלטער אייראפא געפינט זיך אין פראנקרייך

האט שוין שפאניע א נייעם קעניג. כאטש אין גלות, אבער דאך א קעניג. אלפאנזא דער 13־טער, וועלכער איז שוין לאנג אויס קעניג. האט נאך אלץ ביז לעצטער וואך געהאפט, אז דאס פאלק פון שפאניע וועט אים צו־ריק־רופען צו פארנעמען זיין טראן. אבער אזוי ווי דאס פאלק האט זיך ניט געאיילט. האט ער אפיציעל אפגעדאנקט, און האט איבערגעגעבען דעם טראן צו זיין איינגסטען זון, דאן־ זשואן דע בורבאן.

דער "נייער" שפאנישער קעניג וועט עס דארפען דעראבערען צוריק דעם טראן. אדער ווארטען ביז דאס פאלק וועט אים רופען.

די דאזיגע קאמעדיע פון אפדאנקען, און אננעמען, האט זיך אפגע־שפילט אין פראנקרייך, וואו די געוועזענע שפאנישע קעניגליכע פאמיליע האלט זיך אויף.

האט שוין פראנקרייך אזא מזל. ביי איר שפילט מען זיך אין טראגען מיט קרוינען. האבען דאך די רוסישע מאנארכיסטען אין פראנקרייך ניט אויפגעהערט צו קרוינען נייע צאר'ן פאר רוסלאנד. דאס איז דאך שוין א געשיכטע פון פערצעהן יאר. מען האט שוין באלד פארגעסען צי עס איז גאר א ניקאלאי געווען אויף דער וועלט. מענען זיך דאך די שפאנישע מא־נארכיסטען געוויס שפילען אין קעניגלאך, זייער וואונד איז דאך נאך אזוי פריש אין זייער קעניג לעבט נאך.

די שפאנישע מאנארכיסטען האבען, ווייזט אויס, הנאה פון דעם דא־זיגען שפיל. און דער וועלט ארט עס ניט.

די רעפובליקאנער פראנקרייך האט שוין אבער געמעגט מאכען א סוף צו די דאזיגע שפילערייען, וועלכע־הלפען געוויס ניט צו דערהויבען איר פרעסטיזש אין די אויגען פון דער ציוויליזירטער וועלט.

די דאזיגע שפילערייען אין קעניגלאך אויף איר טעריטאריע מאכט פראנקרייך פאר א נעסט פון רעאקציע און טינקעלע כחות. עס מאכט פראנק־רייך פאר א פלאץ, וואו עס געדייעט דער אפפאל און דער שימעל פון דער אלטער לאנג צוכראכענער און פארפעסטעטער וועלט.

א שטיקעלע מזל

פון שמש

אוי, דאס שטיקעלע מזל!

הערט איהר אידען, אז מען האט מזל דארף מען גאר קיין שכל ניט האבען. א כפרה, הערט איהר, צעהן פונט שכל פאר איין אונץ מזל. איך זאג דאס אנטפעגען די הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד, זאג איך דאס.

דזשאן עירד דער איינגערער, רופט מען דעם ערל. קיין גוואלדיגער חכם, זאגט מען איז ער ניט. קיין שאלות פסק'נט ער אויך ניט, און אז ער זאל האבען איבער־נעמען וועלטען, האט מען אויך עפעס ניט געהערט, ער האט אפילו א גרויסען צד אין דער משפחה. זיין טאטע, איז פארשטעהט איהר מיך א "סער". ער איז ניט מעהר און ניט ווענינער ווי א ריטער פון דעם אָרדען פון "זאקען בענדעל". דאס איז ניט קיין קליינינקייט. אין דעם דא־זיגען אָרדען קען מען זיך באנעגענען מיט א ליאדע גראף, לארד, מיט א דוק און אויב ניט מיט זיין מאיעסטעט אליין.

איז דאס טאקע ניט קיין קליינער יחוס. אבער הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד!

צו דעם יחוס, פארשטעהט איהר, האט דער טאטע זיינער אויך א באנק מיט מיליאנטשיקעס. נו: איז טאקע גוט ווי דער גאנצער וועלט. האט מען איהם דער־לאנגט הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד.

ווען מען האט דעם בחור ביי דער פאראלאמענטארער אונטערזוכונגס קאמי־מסיע א פרעג געטאן אזוי מן הצד:

פאר וואס שעהנער בחור האט די באהארנוא קארפאריישן דיר געגעבען הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד?

האט דער חכם ניט לאנג געטראכט און געענטפערט:

פאר מיין גוטער עצה.

וועלכע עצה, דזשאן האט געגעבען דער קארפאריישן ווייסט מען ניט, אז זי האט זיך אין קיין עצות ניט געגוויטיגט ווייסט מען אויך, ווייל זי האט געהאט סענאטאר מעקדונאלד'ן, און אז ער קען גע־אן עצה דאס ווייסט מען. ער האט געגע־בען אזא עצה, אז פון הונדערט טויזענד דאלאר איז געווארען א מיליאן. ער האט בלויז צוגעשטעלט דריי גארנישט'ן (גור־לען).

אט דאס הייסט א חכם.

איך נערענק אז ביי אונז אין שטער־טעל, אין רוסלאנד איז געווען אן אלטער רב, רב הערשעלע האט מען איהם גערוי־פען. א איד געווען א חכם, א חריף, א גע־שליפענער מוח. אלץ האט ער געוואוסט, ניט געווען א זאך זאל פאר איהם זיין פארהויילען.

זיינען צו דעם רב' הערשלען געקו־מען די ראשי הקהל זיך מיט איהם אן עצה האלטען וועגען דעם בית המדרש. היות דער דאך פון שוהל איז אלט און האלט ביים איינפאלען, מען מוז מאכען א נייעס דאך, און קיין געלט פאר וואס צו מאכען א דאך איז ניטא. בעט מען דעם רב ער זאל עפעס זאגען אן עצה.

רב הערשעלע האט זיך פארטראכט און נאך א לאנגען נאכטראכטען האט דער רב בנעימות'דיג געזאגט:

"וואס איז דא וואס צו טראכטען. מה דאך א איד אן אריאמ'ן וועלכער האט ניט צו געבען זיין־ווייב אויף שבת ניט זיך א עצה, מכל שכן קהל, קען זיך געוויס אן עצה געבען".

איהר פארשטעהט א ברייליאנטענער איינפאל. פונדעסטוועגען האט מען איהם דערפאר ניט געגעבען קיין הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד.

ווייטער טראכט מיר, ווען מען זאל פאר יעדער ליאדער עצה'לע געבען הונדערט און פינף און צוואנציג טויזענד, וואלט מען דאך אונזער רעדאקטאר גע־דארפט אפשיטען מיט גין־נאלד.

עפעס א קליינינקייט אונזער רעדאק־טאר'ס עצות, זיי שט'ן דאך אויף דער גאנצער וועלט. וויפיעל צובראכענע הער־צער און געפאלענע נעמיטער האט ער מיט זיינע עצות אויפגעריכט.

ביי איהם, ביי אונזער רעדאקטאר, הייסט עס, איז רעכט אין איין כהרף עין ענטפערען עצהן־ פופצעהן מענשען. דעם וועגען געשעפט, יענעם וועגען אן אונגליק־ליכער ליבע. דעם זעלבסטמערדער, וועלכער שטעהט גרייט מיט דער גלאז סם אין האנט און ווארט אויפ'ן רעדאקטאר'ס עצה. דער אומגליקליכער עקרה וועמען דער מאן האט, נעבאך, פארלאזען, די רעבאטירענדע וועלכע קענען די דעבאטע ניט ענדיגען ביז דער רעדאקטאר וועט ענטפערען, און וואס ניט? ווער קען עס אלעס אויסרעכענען? אז מען שמועסט אן אפענער מוח!

פארוואס זשע דזשאנ'ען יא און דעם רעדאקטאר ניט?

איז דער תירוץ — א שטיקעלע מזל. אוי דאס שטיקעלע מזל. א כפרה אלע חכמות פון דער גאנצער וועלט פאר איין ברעקעלע מזל.

והראיה, דזשאן עירד, דער אינ־גערער.

ער האט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן פערד־

דאס ניט־אידישע באזעל

פון י. ל. וואהלמאן

אזא זעעלען־רוהיגקייט און לעבענס־פרידענהייט וואס מען זעהט אין דעם "ניט אידישען" באזעל — זעהט מען עס ניט אין דער גאנצער וועלט.

באזעל, ווי איבערהויפט די גאנצע שווייץ, איז דאס לאנד פון דער קלאסישער מיטעלמעסיגקייט. יענע מיטעלמעסיגקייט וואס שפיעלט תמיד אויס אינ'ם לעבען בע־סער ווי אלע חכמים אין דער וועלט.

אין דער שווייץ האט מען פיינט צו פארריסען דעם קאפ ביז אין די הימלען, און דערפאר פאלט מען קיינמאל ניט אראפ אין דער בליק קאנצערנירט אין די פיער איילען פון ארום זיך. דאס איינגענע נפש'ל מוז מען אפהיטען פון א מכשול, און ווייי־טער — זאל די גאנצע וועלט ברענען, וועט עס קיינעם גאר ניט אנגעהן...

די שווייץ האט קיינמאל ניט אויפ־געהויבען די פויסט אויף קיינעמען. דאס איז ניט געשעהן חלילה מחמת אן איבער־טריבענער איידעלקייט, אדער צוליעב א געוויסער פחדנות. מען האט איינפאך קיינעמען קיינמאל ניט פארטשעפעט, צו־ליעב דעם וויל מען האט בטבע פיינט צו דערעהן זיך ארום מיליאנען ארבייטסלאזע, בעוויזען גבורה מיט די אלע אנדערע ריי־זיקאלישע שטיק. די שווייץ האט פיינט צו זיס און ארבייטסלאזיגקייט.

עס לויגט ניט אוועקצושטעלען אין קאן דאס וואס מען זעהט אין דעם "ניט אידישען" באזעל — זעהט מען עס ניט אין דער גאנצער וועלט.

ריזיקא און אזארט ווערען ניט געלי־טען דורך דער מיטעלמעסיגקייט...

אין דער צייט פון דער גרויסער וועלט־מלחמה, האט די שווייץ זיך רוהיג געבראָ־טען איהרע קאשטענעס אויפ'ן ארום און ארום צוברענטען פייער.

זיי האבען געקויפט לעבענסמיטעל אין דער שכנות'דיגער פראנקרייך. און האבען עס פארקויפט צו די דייטשען. אבער דער־פאר האט מען זיי געמוזט צאהלען נאר מיט זייער מטבע. מיט'ן שווייצארישען פראנק. קיין שום אנדערע וואליוטע האבען זיי ניט געוואלט אנערקענען, אפילו די קו־ראנטסטע אן די זיכערסטע. זיי האלטען ניט פון ריזיקערייען...

אין נאך דער מלחמה, ווען די וועלט האט זיך געעפענט, האבען זיי פארפלייצט אלע וועלטס־מערק מיט זייערע באטיסטען און מארקיזעטען, שירטינגען און נאנפר־קען. און אויך דערפאר האט מען זיי נעמוזט צאהלען מיט'ן שווייצארישען פראנק.

די מיטעלמעסיגקייט גלויבט ניט אין קיין שום אנדער וואליוטע א הויך זייער אייגענע. און דאן ווען די גאנצע וועלט איז בדיל־הדל געוואָרען פון פרעמדע אינפליא־ציעס זיינען זיי דערפון ניצול געוואָרען. די מיטעלמעסיגקייט האט פיינד ספעקולא־ציעס. און זיי האבען אפגעוואָרפען יערען פאָרשלאג פון ביליגע דייטשע מארקען, פויר־לישע מארקען, מיט די עסטרייכישע קראָנען. זיי האבען דיאלע ווילדע מציאות אין די הענט אפילו ניט געוואָלט נעהמען...

אויך היינט איז ביי זיי אנדערש ווי עס איז ביי דער גאנצער וועלט.

אומעטום איז פאראן הונגער און נויט און ביי זלי איז מען זאט און צופרידען.

אין די לענדער וואס ווערען רעגירט פון עקאָנאָמיקער, צור־ דורך נעשלידענע קעס דערהען זיך ארום מיליאנען ארבייטסלאָזע, אין אלע לענדער פון דער גרויסער וועלט־מלחמה, האט די שווייץ זיך רוהיג געבראָ־טען איהרע קאשטענעס אויפ'ן ארום ארום צוברענטען פייער.

זיי האבען געקויפט לעבענסמיטעל אין דער שכנות'דיגער פראנקרייך. און האבען עס פארקויפט צו די דייטשען. אבער דער־פאר האט מען זיי געמוזט צאהלען נאר מיט זייער מטבע. מיט'ן שווייצארישען פראנק. קיין שום אנדערע וואליוטע האבען זיי ניט געוואָלט אנערקענען, אפילו די קו־ראנטסטע אן די זיכערסטע. זיי האלטען ניט פון ריזיקערייען...

ביים מינדעסטען שווייצארישען וועט איהר געפינען צום מיטאג "שפעק בראטען, גמעמיזענע־פלאטען, א זופ פון אפקעסבריען", און איינעם אדער צוויי פרוכטען־דעסערט.

אין אלע לענדער זיינען נאך דער מלחמה ענטשטאנען פריש־געבאקענע מי־ליאנערען, מענשען האבען אפגעקויפט ביי־זער פאר'ן פרייז וואס דאס האבען געטרא־פען בלויז די משעענע קליאמקעס ביי די טיהרען. אומעטום איז מען אדורכגעגאנגען במשך א קורצער צייט צעהנערליי גלגולים: געווען קבצנים און פלוצלינג משוגע רייך געווארען, און וויעדער וואס דאס מען פארלוירען דאס פארמעגען, ביי זיי איז עס בבחינת "א שטעהענדיגער וואסער". ניט מען איז אויף א מאהל מיליאנערען געווארען און ניט מען איז פלוצלינג פאראָרימט גע־וואָרען.

דער שווייצער האט תכלית פיינד אויף אמאל רייך צו ווערען. ער ציטערט פאר א קאפ־שווינדעל.

די מיטעלמעסיגקייט האט ליעב רו־היג און בעזאכט ארויף צו קלעטערען אויפ'ן טרעפ ביי טרעפ, שפאן ביי שפאן, און דער זאל מען זיבען מאל זיך ארומקומען ארום און ארום, אז מען זאל ניט מאכען קיין פעהלען טריט, און מען זאל חלילה זיך ניט אויסגליטשען.

א גאנצע וואָך ארבייט מען דאָ גאנצע אינטענסיוו. דאס הייסט אבער ניט צו זאגען דאס מען זאל ארבייטען אויפ'ן אירדישען שטייגער, איבער די כוחות. דער שווייצער וועט זיך קיינמאל ניט אָנ־שטרענגען צו פיעל, פונקט אזוי ווי ער וועט זיך ניט ערלויבען צו שפיעלען זיך ביי דער ארבייט.

דער שווייצער האט שוין זיין בע־שטימטען און גוט אויסרענגולירטען אר־בייטס־ טעמפא. און קומט שבת נאך מיר־טאג איז מען יום טוב דיג נעשטימט. מען קומט זיך צונויף אין די געזאנגס־קלובען און מען זינגט ערנסטע מוזיק נומערען. (די מיטעלמעסיגקייט האט ליעב ערנסטע נעזאנגען), און מען איז עוסק אין ספארט.

עס זיינען פאראן פיעל פעלקער וואס פארנעהמען זיך מיט ספארט, נאר ביי יענע געהט עס צוליעב דעם וואס אין א געזונדטען קערפער געפינט זיך א געזונדטע נשמה, ביי די שווייצער אבער גליבט זיך פיעל דאס געזונדקייט פון דער נשמה.

זיי טרייבען ספארט פשוט צוליעב דער געזונדקייט פונ'ם קערפער. און גע־זונדט זיינען זיי שוין איינמאל געזונדט, הלואי אויף אלע אידען געזונט געווארען, עס איז אפשר אויך גאר קיין חידוש ניט, א לאנד האבען זיי — דאס סאמע גע־בעשטע ווינטקל אויף גאסט ערד. און נערוועז האבען זיי גלייך ווי זיי וואלטען געווען פון שטאל דראט פארצוגען, און פרנסה א מי פארארן אזוי בשפע אז דער קאפ דארף ווענען דעם קיינמאל ניט דא־רען, איז טאקע א חידוש וואס מען איז אזוי געזונד?

אין באזעל דארפט איהר זוכען א שילדעל פון א דאקטער ממש מיט א ליכט, און די עלטערע אפטייקען פון דער פילייכט ניט קלענער ווי פון וועלכען הויר־שטאדט זיינען מעהר באשעפטיגט מיט קאסמעטיק זייפען ווי מיט רפואות.

די מיידלאך אין באזעל זיינען איינעם ביי איינעם הויך און שלאנק און א גוט געזונטקייט שלאגט זיי ארויס פון זייער פנים.

קיין פיצעל שמינקע וועט איהר ניט געפינען אויף דער באק און ליפ אפילו פון דער עלענאנטסטער שטאדטישער מיידעל.

זייער געזונדטע נאטירליכע, פארב איז שעהנען פון יעדער פרעמדער שמינקע. און טאמער פעהלט זיי אויס די שווייצער מיידלאך א ביסעלע ואלץ? איז אבער צוריק די פראנע. אפשר איז דאס גאנצע מין זאלץ אומעטום איבעריג? אפשר האבען מיר דאס גאר אליין אויסגעטראכט צוליעב אונזער קראנקען גייסטיגען צו־שטאנד.

מיר, סאי אידען און סאי ניט אידען אין אונזער וואקסענדער לעבענס־ מיער־קייט האבען מיר כסדר געזונט אלץ פרי־שע עמאציעס, אבער זיי, ביי די פאר־שטעהער פון דער גליקליכער מיטעלמע־סיגקייט, זיינען די אלע זאכען לגמרי אי־בעריג און ניט נויטיג...

די שווייצער זיינען לגמרי ניט בדלות פון דעם וואס זיי האבען ניט געהאט יענע געהט עס צוליעב דעם וואס אין א געזונדטען קערפער געפינט זיך א געזונדטע נשמה. ביי די שווייצער אבער גליבט זיך פיעל דאס געזונדקייט פון דער נשמה.

זיי טרייבען ספארט פשוט צוליעב דער געזונדקייט פונ'ם קערפער. און גע־זונדט זיינען זיי שוין איינמאל געזונדט, הלואי אויף אלע אידען געזונט געווארען, עס איז אפשר אויך גאר קיין חידוש ניט, א לאנד האבען זיי — דאס סאמע גע־בעשטע ווינטקל אויף גאסט ערד. און נערוועז האבען זיי גלייך ווי זיי וואלטען געווען פון שטאל דראט פארצוגען, און פרנסה א מי פארארן אזוי בשפע אז דער קאפ דארף ווענען דעם קיינמאל ניט דא־רען, איז טאקע א חידוש וואס מען איז אזוי געזונד?

אין באזעל דארפט איהר זוכען א שילדעל פון א דאקטער ממש מיט א ליכט, און די עלטערע אפטייקען פון דער